

EESTI FOLKLOORINÕUKOGU

Arengukava 2021-2025

MISSION

Eesti Folkloorinõukogu (EFN) on folklooriliikumise eestvedaja ja arendaja, kelle eesmärgiks on väärtustada pärimusel põhinevaid tegevusi, tavasid ja oskusi ning hoida nende järjepidevust.

VISION

Eesti ainulaadne pärimuskultuur on väärtustatud kõikidel ühiskonna tasanditel, inimesed tunnevad oma pärimust, nad peavad oluliseks paikkondlikul ja kogukondlikul pärimusel põhinevat identiteeti ning osalevad aktiivselt folkloorialases tegevuses.

EFN ühendab folklooriliikumise tegijaid, tugevdab aktiivselt folklooriliikumist ja seisab ühiskonnas suurema traditsiooniteadlikkuse saavutamise eest. Folklooriliikumine on toimiv süsteem, kus kõik osalised täidavad oma rolli ühiste eesmärkide seadmisel ja elluviimisel.

VÄÄRTUSED

- Inimesed väärtustavad oma juuri ja paikkondlikke eripärasid.
- Pärimuskultuur on ligipääsetav sõltumata inimeste rahvusest, päritolust, vanusest, rassist, erivajadustest, soost, usutunnistusest, majanduslikust, sotsiaalsest või muust seisundist.
- Folklooriliikumises osalejad on pärimuskultuuri kandjad, mõtestajad ja tutvustajad, kelle jaoks pärimuskultuurialane loominguiline ja praktiline tegevus on elu loomulik osa.
- Lähtume säästva arengu eesmärkidest: Eesti kultuuriruumi elujõulisus, inimese heaolu, sotsiaalselt sidus ühiskond ja ökoloogiline tasakaal.
- Valdkonnas väärtustatakse uudishimu, soovi õppida ja omandatud jagada.
- Folklooriliikumises osalevad inimesed panustavad pärimuskultuuri valdkonda, tagades folklooriliikumise elujõulisuse.
- Väärtustatakse ja tasustatakse valdkonnas tegutsevate inimeste ja organisatsioonide tööd.
- Peame oluliseks tasakaalu traditsioonide hoidmise ja uuenduslikkuse vahel.
- Väärtustame koostööd pärimuskultuuri edasikandmisel ja folklooriliikumise arendamisel.

EESTI FOLKLOORINÕUKOGU STRATEEGILISED EESMÄRGID

1. **Roll ühiskonnas.** Eesti Folkloorinõukogu ülesanne ühiskonnas on mõista ja mõtestada pärimuskultuuri valdkonna tervikpilti, olla pärimuskultuuri eestkõneleja, kaasata arvamusi liidreid valdkonnas vajalikel teemadel ning tunnustada valdkonnas tegutsejaid.
2. **Teave.** Pärimuskultuurialane info jõuab Eesti Folkloorinõukogu vahendusel rohkemate huvilisteni, kommunikatsioon on läbi mõeldud ja eesmärgistatud. Seeläbi kasvab ka EFNi tuntus ja maine.
3. **Võrgustik.** Eesti Folkloorinõukogu juures on toimiv mitmetasandiline koostöö- ja korraldusvõrgustik, mis ühendab nii teadlasi kui praktikuid. Võrgustik aitab mõtestada folkloorirühmade ja -liikumises osalejate tegevust, leida viise kõnetamiseks noori, toetada ning koolitada pärimusvaldkonnas tegutsejaid ja Baltica protsessis osalejaid.
4. **Rahvusvaheline koostöö.** Eesti Folkloorinõukogu leiab võimalusi rahvusvahelise koostöö tihendamiseks Balti riikide vahel ja üle maailma.

1. STRATEEGILINE EESMÄRK

Eesti Folkloorinõukogu ülesanne ühiskonnas on mõista ja mõtestada pärimuskultuuri valdkonna tervikpilti, olla pärimuskultuuri eestkõneleja, kaasata arvamusi liidreid valdkonnas vajalikel teemadel ning tunnustada valdkonnas tegutsejaid.

VÕTMEPROBLEEM 1:

Inimesed ei taju oma seotust folklooriga. Folkloori ei nähta enda igapäeva-elu osana.

Eesmärk:

Eesti pärimuskultuuri valdkonna tervikpildi mõistmine ja mõtestamine.

Tegevused/mõõdikud:

- Folkloorivaldkonna huvide esindamine riiklikul tasandil: valdkonna poliitika kujundamine, algatamine ja toetamine. Kaasa rääkimine kultuuripoliitika kujundamisel.
- Uuringu tellimine pärimuskultuurialaste teadmiste, hoiakute ja teemadega suhestumise kohta ühiskonnas.
- Riiklikul tasandil folkloorirühma juhendajate ja uurijate tasustamise küsimuse tõstatamine.
- Üle-eestiliste ja paikkondlike folkloorisündmuste arv.
- Folkloorirühmade, pillimeeste, jutuvestjate, käsitööliste jt praktikute arvu kasv.

VÕTMEPROBLEEM 2:

Eesti Folkloorinõukogu ei ole ühiskonnas piisavalt nähtav ja tuntud.

Eesmärk:

Arvamusliidrite ja eestkõnelejate kaasamine valdkonnas vajalike

teemade ja sõnumite edastamiseks ning esiletoomiseks poliitikas ja meedias.

Tegevused/mõõdikud:

- Viie valdkondliku eestkõneleja leidmine ja koolitamine.
- Vähemalt ühe meediakäsitluse, mis puudutab valdkonnaga seotud küsimusi, algatamine igal aastal.
- EFNiga seotud spetsialistide esindatus valdkondlikes otsustuskogudes.
- Strateegilise koostöö tegemine valdkondlike organisatsioonidega.

VÕTMEPROBLEEM 3:

Valdkonnas tegutsevate inimeste (teadlased ja praktikud) töö pole piisavalt nähtaval.

Eesmärk:

Pärandikandjate ja -hoidjate tunnustamine, esitades neid preemiatele ja auhindadele ning leides lisavõimalusi tunnustamiseks.

Tegevused/mõõdikud:

- EFNi algatatud tunnustuste ja preemiate väljaandmine:
 - pärimuskultuuri auhind PäKu iga kolme aasta tagant;
 - Teotoe auhind igal aastal;
 - aasta folkloorikuraatori, folkloorirühma, juhendaja, teo, uurija ja noore eeskuju tiitel igal aastal.
- Muudel auhinna jagamistel Eesti Folkloorinõukogu eripreemiate väljaandmine.
- Valdkonna tegijate regulaarne esitamine riiklikele ja muudele preemiatele. Tunnustatute ja stipendiaatide arv.
- Avalik liikmete esiletoomine laialt levivates meediakanalites. Kaks artiklit või saadet aastas.

VÕTMEPROBLEEM 4:

Folkloorirühmade juhendajatel puudub tihtipeale lepinguline suhe kollektiividega, töö on paljuski tasustamata ja valdkonna töötasud ei ole kooskõlas riiklike kultuuritöötajate miinimumpalgaga.

Eesmärk:

Folkloorialase tegevuse väärtustamine.

Tegevused/mõõdikud:

- Riiklikul tasandil folkloorirühma juhendajate ja uurijate tasustamise küsimuse tõstatamine.
- Kultuuriministeeriumi partnerorganisatsioonide töötajate töötasude sidumine riigi kultuuritöötaja keskmise töötasuga.

2. STRATEEGILINE EESMÄRK:

Pärimuskultuurialane info jõuab Eesti Folkloorinõukogu vahendusel rohkemate huvilisteni, kommunikatsioon on läbi mõeldud ja eesmärgistatud. Seeläbi kasvab ka EFNi tuntus ja maine.

VÕTMEPROBLEEM 1:

Valdkondlik info ei liigu tihtipeale edasi – rühma juhendaja või organisatsiooni esindaja ei anna või saada teavet potentsiaalsetele huvilistele või seotud isikutele.

Eesmärk:

Pärimuskultuurialase info vahendamine rohkematele huvilistele ja otse folkloorirühmade liikmetele. Personaalsemate sõnumite ja teabe loomine.

Tegevused/mõõdikud:

- EFNi kodulehe, sotsiaalmeedia- ning teiste kanalite kasutajate ja jälgijate arv on kasvutrendis.
- Regulaarne postitamine eelpoolnimetatud teabekanalites.
- EFNi kuukirja lugejate arvu kasv.

VÕTMEPROBLEEM 2:

Eesti Folkloorinõukogu ja pärimuskultuuri valdkonna sõnumid ei jõua kaugemale ega õigete sihtrühmadeni.

Eesmärk:

Sõnumid on selged ning kommunikatsioon on läbimõeldud ja eesmärgistatud.

Tegevused/mõõdikud:

- Valdkondlikud eestkõnelejad on läbinud sellealase koolituse.
- EFNi kuukirjade õigeaegne ilmumine 10 korda aastas. Kuukirja tellijate arv on kasvutrendis.
- EFNi korraldatud üritustel osalejate arvu kasv 20%.
- Kodulehtede (EFN, Hakkame santima, Baltica) pidev uuendamine ja täiendamine.

VÕTMEPROBLEEM 3:

Eesti Folkloorinõukogu ei ole valdkonnas piisavalt nähtav ja tuntud.

Eesmärk:

EFNi tuntuse suurendamine ja maine kasvatamine.

Tegevused/mõõdikud:

- Valdkonnas tegutsevate inimeste kaasamine EFNi tegevustesse.
- Iga-aastase liikmete küsitluse läbiviimine ja sellest järelduste tegemine. Vastajate arv.
- Liikmete arv on pidevas kasvutrendis.
- Ürituste läbimõeldum ja pikema ettevalmistusajaga korraldamine. EFNi
- algatusel või koostöös 55 avaliku sündmuse korraldamine aastas.
- EFNi juhatuse liikmetest vähemalt pooled on koolitatud valdkondlikud eestkõnelejad.
- EFNi juures tegutsevad töörühmad on oma ala (rahvakannel, pulmapärimus) eestvedajad.

VÕTMEPROBLEEM 4:

EFNi tegevused pole piisavalt strateegiliselt planeeritud.

Eesmärk:

Arengukava ülevaatamine kord aastas, täpsustades vajadusel eesmärke, indikaatorite sihttasemeid ja meetmeid. Arengukava toetavate tegevuste paikapanemine ja uue tegevuskava koostamine. Möödunud aasta eesmärkide täitmise analüüsimine.

Tegevused/möödikud:

- Arengukava eesmärkidest lähtuva iga-aastase tegevuskava koostamine.
- Arenduseesmärkide elluviimiseks on EFNi juures 4-5 aktiivselt toimivat töörühma. Vajadusel operatiivselt uute töörühmade loomine.

3. STRATEEGILINE EESMÄRK:

Eesti Folkloorinõukogu juures on toimiv mitmetasandiline koostöö- ja korraldusvõrgustik, mis ühendab nii teadlasi kui praktikuid. Võrgustik aitab mõtestada folkloorirühmade ja -liikumises osalejate tegevust, leida viise kõnetamiseks noori, toetada ning koolitada pärimusvaldkonnas tegutsejaid ja Baltica protsessis osalejaid.

VÕTMEPROBLEEM 1:

Folkloorivõrgustiku liikmed ei taju, kuidas valdkonda panustada. EFN ei ole alati kaasanud võrgustiku liikmeid piisavalt oma tegemistesse või sõnastanud selleks konkreetseid võimalusi.

Eesmärk:

EFN on hästi toimiv organisatsioon, mis koondab Eesti folklooriliikumist ja selles osalejaid. Võrgustik on toimiv ja EFNi tegevust toetav.

Tegevused/mõõdikud:

- Võrgustiku struktuuri ümbervaatamine ja tegevusjuhendite loomine.
- Igas maakonnas tegutseb 2-3 vabatahtlikku kontaktisikut ja/või folkloorikuraatorit.
- Pärimusteemadel kaasamõtlejaid tuleb ja leiame juurde ka valdkonnavälistest organisatsioonidest.
- Rohkem EFNi liikmeid on kaasatud EFNi töörühmadesse.
- Folkloorikuraatoritele ja vajadusel teistele võrgustikuliikmetele toimub iga-aastane koolitus. Koolituse osalusprotsent.
- Liikmete iga-aastasest küsitlustest ilmneb rahulolu kasv EFNi tegevusele.

VÕTMEPROBLEEM 2:

Liikmete omavaheline koostöö on vähene.

Eesmärk:

EFN ühendab nii teadlasi kui praktikuid ning pakub selle kaudu liikmetele võimalusi eneseharimiseks ja omavahelise koostöö suurendamiseks.

Tegevused/möödikud:

- EFNi suvekooli käivitamine ja iga-aastane korraldamine, mis pakub võimalusi nii enesetäienduseks kui koostööks.
- Rühmade pärimusteadlikkuse ja eheda pärimuse osakaalu tõus esitustes. Balticast osavõtjate arv on kasvutrendis.
- Elava muusika kasutamine tantsurühmade seas on kasvutrendis. EFNi liikmetest tantsu- ja pillirühmade vaheliste koostööprojektide toimumine.
- EFNi liikmete suurem kaasamine Eestis toimuvatel folkloorifestivalidel erinevates rollides (esinejad, korraldajad, lektorid jms).

VÕTMEPROBLEEM 3:

Valdkonnas süvitsi minnes ei pruugita tajuda alati suuremat pilti ega osata tõmmata paralleele teiste kultuuridega.

Eesmärk:

Aidata mõtestada folkloorirühmade ja -liikumises osalejate tegevust ning avardada tegevusvälja.

Tegevused/mõõdikud:

- Välislektorite kaasamine koolitustele.
- Maailmas sarnaste nähtuste näitlikustamine välisrühmade kaasamise näol EFNi projektidesse (Baltica, sanditamistraditsioon ja "Hakkame santima!" aktsioon). Eesti traditsioonide tutvustamine välisriikides.

VÕTMEPROBLEEM 4:

Folkloorinõukogu on kaasatud Eesti CIOFF®i (Rahvusvaheline folkloorifestivalide ja rahvakunsti organisatsioonide nõukogu) festivalide korraldusprotsessi liiga hilja.

Eesmärk:

Koostöö Eesti CIOFF®i festivalidega on tõhus ja regulaarne.

Tegevused/mõõdikud:

- Konkreetsete ühistevõetustega alustamine iga Eestis toimuva CIOFF®i festivaliga vähemalt 9 kuud enne toimumist.
- Regulaarne statistika saamine festivalidelt.
- Eestis on kolm CIOFF®i märgistusega festivali.

VÕTMEPROBLEEM 5:

Valdkonnas ei ole sõnastatud ühiseid eesmärke ja strateegiaid. EFNi vähe-
musrahvaste töörühm koosneb peaaesjalikult soome-ugrilastest ja slaavlas-
test, vähem on leitud koostöökohti teiste rahvaste esindajate ja uussisse-
rändajatega.

Eesmärk:

Eestisene koostöö- ja korraldusvõrgustik on mitmetasandiline ja toimiv.

Tegevused/möödikud:

- Folklooriliikumise koostööpartnerite iga-aastase ümarlaua ja koostööpäevakute korraldamine ning nendes osalemine.
- Koostöö Kultuuriministeeriumi partnerorganisatsioonidega, seismaks valdkonnas oluliste ühiste väärtuste eest. Selleks leitakse ühised eestkõnelejad ja koolitatakse neid, kommunikeeritakse ühiseid partnerorganisatsioone puudutavaid sõnumeid jne.
- Koostöö inimeste ja organisatsioonidega vähemusrahvuste teemadel, innustamaks Eestis elavaid erinevate rahvaste esindajaid tegelema oma pärimuskultuuriga.
- EFNi vähemusrahvuste töörühma tegevustega seotud inimeste arv on kasvutrendis ja rahvuste esindatus selles mitmekesisust.
- Pidev koostöö ning kokkupuutepunktide otsimine kohalike omavalitsustele ja meediakanalitega.

VÕTMEPROBLEEM 6:

14-28aastaste osakaal on folklooriliikumises võrreldes teiste vanusegruppidega väike. Puuduvad teadmised ja/või tahe noorte rohkemaks kaasamiseks. Eestvedajad vananevad ja pealekasv on vähene, mistõttu mitmed rühmad on lõpetanud ka tegevuse.

Eesmärk:

Leida vahendeid ja viise, mis kõnetavad ning kaasavad noori.

Tegevused/mõõdikud:

- Noortele suunatud kanalite leidmine ja kasutamine.
- Noori kõnetavate isikute kaasamine ja koolitamine pärimuskultuurialaste sõnumite edastamiseks. Noortele väljendusvõimaluste loomine (esinemised, juhendamisevõimalus).
- EFNi noortekoja aktiivsem kaasamine EFNi tegemistesse ja aktiivne pärimuse populariseerimine noorte seas. Noortekojal on aktiivne tuumigrupp ja püsiva arvuga liikmeskond.
- Pidev suhtlemine huvikoolide, noortekeskuste, kõrgkoolide jt koolitajatega.
- Erinevate vanusegruppide juhendajate koolitamine pärimuskultuuri valdkonnas.

VÕTMEPROBLEEM 7:

Folklooriliikumises osalejad või sellest huvitatud on alamotiveeritud ja -tastatud. Pärimuskultuuri osakaal üldharidusõppes on kaardistamata.

Eesmärk:

Toetada pärimusvaldkonnas tegutsejate õpihimu ja aidata kaasa nende motivatsiooni taasleidmisele. EFN analüüsib valdkonnas tegutsevaid osapooli, selgitab välja koolitusvajadused, osaleb koolitus- ja õppekavade koostamisel, esitab tellimusi folkloorialasteks uurimusteks, olles oluline koostööpartner riigile.

Tegevused/mõõdikud:

- Senitehtu ja riiklikes õppekavades pärimuskultuuri ilmingute analüüsimine koostöös partneritega.
- Tagasiside ja statistika kogumine koolituste kohta.
- Folkloorialase mentorprogrammi sisseseadmine.
- Folkloorirühmade toetusvõimaluste välja selgitamine ja teema tõstatamine erinevatel aruteludel.
- EFNi iga-aastase suvekooli korraldamine, mille programm aitab tuletada meelde pärimuse põhialuseid, pakub võimalust laiemaks mõtestamiseks ja aitab näha seoseid ühiskonnas toimuvate muutustega.
- Igal aastal toimub EFNi eestvedamisel või panustamisel 20 koolitust,
- millest võtab osa vähemalt 500 inimest.
- Iga viie aasta järel valdkonna uuringu läbiviimine koostöös professionaalse uuringufirmaga.

VÕTMEPROBLEEM 8:

Baltical tuleb kas teadlikult või kogemata esitusele ka paar seatud või autoriloomingulist pala / tantsu. Juhendajad ei tee alati vahet autentsel või seatud pärimusel või autoriloomingul.

Eesmärk:

Tõsta Baltica protsessis osalejate teadlikkust esitatavast, innustada rühmasid esitama autentset pärimust veendunult ja seeläbi tõsta rühmade kvaliteeti.

Tegevused/mõõdikud:

- Baltica protsessis osalejate iga-aastane koolitamine. Koolitusel osalejate arv.
- Autentset pärimust esitavate rühmade esiletõstmine ja tunnustamine rohkemate kaasamiste ja mainimiste kaudu.

VÕTMEPROBLEEM 9:

Erivajadustega inimesed ei ole piisavalt kaasatud folklooriliikumisse. Pole läbi mõeldud ega kommuникеeritud, milline oleks nende tegutsemisvõimalus, et nad ei peaks moodustama oma folkloorirühma, vaid võiksid olla kaasatud ka olemasolevate rühmade tegevusse. Kuidas kaasata liikumis-, nägemis- või kuulmispuudega inimesed tantsurühma?

Eesmärk:

Leida võimalused, kuidas erivajadustega folkloorihuvilised saaksid osa pärimusest ja rühmadest.

Tegevused/mõõdikud:

- Rühmade valmisoleku selgitamine erivajadustega liikmete kaasamiseks.
- Koostöö erivajadustega inimesi koondavate organisatsioonide, seltside ja päevakeskustega.
- Suvekoolis teema käsitlemine konkreetsete näidetega.
- Eeskujude toomine maailmast.

4. STRATEEGILINE EESMÄRK:

Eesti Folkloorinõukogu leiab võimalusi rahvusvahelise koostöö tihendamiseks Balti riikide vahel ja üle maailma.

VÕTMEPROBLEEM 1:

Balti riikide pärimusalane koostöö on hetkel vähene ja keskendub peamiselt Baltica korraldamisega seonduvale.

Eesmärk:

Suurendada pärimusalast koostööd teiste Balti riikidega, et see oleks laiapõhjaline ja mitmekülgne.

Tegevused/möödikud:

- Balticaga seotud iga-aastase kommunikatsiooni ühine koordineerimine Balti riikidega. Läti ja Leedu Balticate tutvustamine ning kajastamine liikmete seas ja Eesti meedias laiemalt. Baltica kajastuste arvu kasv.
- Läti ja Leedu pärimuse ja folkloorirühmade tutvustamine “Väike-Balticatel” ja “Hakkame santima!” festivalidel.
- Baltica korraldajate ühise arutelu toimumine koos CIOFF®i Kesk- ja Põhja-Euroopa sektori kohtumisega 2024. aastal Tallinnas.

VÕTMEPROBLEEM 2:

Folkloorifestivalide sisu on muutunud kommertsialiseerituks. Valdkonnas on liigne pealiskaudsus. CIOFF® ei ole rakendanud selgeid meetmeid, kuidas tõsta inimeste teadlikkust pärimusest ja publiku harimine on jäänud tagaplaanile. Tihtipeale ei saa Eesti CIOFF®i festivalidele soovitud välisrühmi.

Eesmärk:

Leida võimalusi rahvusvahelise koostöö tihendamiseks, mis tõhustaks kultuurivahetust ja tutvustaks eesti pärimust maailmas. Rääkida enam kaasa valdkonda puudutavates trendides.

Tegevused/mõõdikud:

- CIOFF®i Kes- ja Põhja-Euroopa sektori kohtumise korraldamine Eestis 2024. aastal.
- EFN on Eesti esindaja CIOFF®is. Osalemine iga-aastastel rahvusvahelistel CIOFF®i kohtumistel, kaasates alati ka noortekoja esindaja.
- CIOFF®i kui platvormi kasutamine, tõstatamaks Eesti folklooriliikumisele olulisi teemasid ja parendamaks rühmade vahetusi festivalidel.
- Eesti pärimuse kandjate (folkloorirühmad, üksikpillimehed, käsitöölised, lektorid jms) osalemine 4-5 folkloorifestivalil aastas EFNi kaudu.
- Igal aastal 2-3 EFNi vahendatud välisrühma või üksikesineja osalemine Eestis toimuvatel CIOFF®i festivalidel.
- Saatkondadega koostöö suurendamine, leidmaks rohkem usaldusväärseid partnereid sihtriikides.

Pildid: Aivo Põlluäär, Andres Treial, Rene Jakobson, Laura Liinat.

